

Krónika

1. Az erdőmunkások kötelező öregségi biztosítása.

A földművelésügyi miniszter úr megküldötte Egyesületünknek az erdőmunkások kötelező öregségi biztosítására vonatkozó törvény tervezetét.

A hozzászólásra kiszabott 10 napos határidő, sajnos, annyira rövid volt, hogy a törvénytervezetet sem bizottsági-lag, sem az igazgatóválasztmányban nem tudtuk részletesen tárgyalni.

Ehelyett azonban megküldtük azt tíz olyan nagyobb uradalom birtokosának vagy erdőtisztjének, akiktől a kérdéshez hozzászólást vártunk.

Ezeknek a figyelembevételével készült el azután Egyesületünknek ez ügyben benyújtott felterjesztése.

Szükségét látjuk annak, hogy a tervezet felépítését és egyes rendelkezéseit itt a nyilvánosság előtt is tárgyaljuk.

Maga a törvénytervezet kötelezővé teszi az erdei üzemnél alkalmazott és 18 évnél idősebb munkások öregségi és haláleseti biztosítását.

Felmenti a biztosítási kötelezettség alól azokat, akiknek olyan ingatlanuk van, hogy annak kataszteri tiszta jövedelme a 10 pengőt meghaladja, vagy akiknek felesége, vagy a két házastárs együtt 20 pengőt meghaladó kataszteri tiszta jövedelmű birtokkal rendelkezik, akinek a gazdasági munkából eredő jövedelmét egyéb jövedelme meghaladja és még néhány kisebb kikötéssel kívül azokat is, akik szerződés alapján a törvény hatálybalépéséig már követelést vagy várományt szereztek nyugdíjra.

A mentesség tehát jórészt olyan körülményektől függ, amelyekről a munkaadó birtokosnak, vagy alkalmazottnak nem áll módjában közvetlen tudomást szerezni.

Éppen ezért felhívtuk a kormányzat figyelmét arra, hogy ezt a kérdést megfelelően megoldani és különösen a munkaadót bármilyen irányban felelőssé tenni csak akkor lehet, ha az általános munkakönyvváltási kényszert a kormányzat kimondja, s a közigazgatási hatóságot kötelezi arra,

hogy a mentességre vonatkozó adatokat a munkakönyvbe bejegyezze.

Azok a szolgáltatások, amelyekből az öregségi ellátás, vagy haláleseti segély költségeit a törvénytervezet fedezni óhajtja, a következők:

1. a munkások szolgáltatása,
2. a 100 pengőnél nagyobb kataszteri tiszta jövedelmű földbirtokok szolgáltatása,
3. az állami hozzájárulás,
4. a törvényhatóságok hozzájárulása.

A biztosított munkás minden megkezdett hét után 20 fillér szolgáltatásra köteles.

Ezt a szolgáltatást a munkaadó köteles befizetni, de jogosult azt a munkás keresetéből levonni.

A kötelezettség szempontjából közömbös az, hogy a munkás hány napot töltött az illető hétből tényleg munkában.

Kétségtelen, hogy ezeknek a levonásoknak a lebonyolítása, beszolgáltatása, ellenőrzése sok gondot és munkát fog okozni.

Annál inkább áll ez, mert a díjfizetési kötelezettség kiterjed azokra is, akik csak természetbeni járandóság ellenében teljesítettek munkát, s a munkásnak jogában áll ellenőrizni azt, hogy vajjon a munkaadó a tőle levont járulékot tényleg befizette-e?

A nehézségekre külön felhívtuk a kormányzat figyelmét, kérve azt, hogy legalább a végrehajtási utasításban gondoskodjék olyan eljárásról, amelyik a birtokost és alkalmazottait, mint munkaadókat, minden zaklatástól mentesíti.

A földbirtok szolgáltatása 100—150 pengő kataszteri tiszta jövedelemnél a földadó 10%-a, 150 pengőt meghaladó tiszta jövedelemnél pedig a földadó 15%-a.

A különböző községek határában fekvő birtokok kataszteri tiszta jövedelmeit a kulcs megállapításánál együvé kell számítani.

Tisztában kell lennünk avval, hogy ez a járulék a föld-

adó mértékét két, illetőleg három %-kal a kataszteri tiszta jövedelem 22, illetőleg 23%-ára emeli.

Maga az állam évente 3,330.000 pengővel, a törvényhatóságok pedig együttesen évi 800.000 pengővel kötelesek a biztosításhoz hozzájárulni.

Ezt a 800.000 pengőt az egyes törvényhatóságok között a területükön befolyt földadó összege arányában osztja szét a kormányzat.

Az öregségi járadék, illetőleg ellátás alapdíja 60 pengő.

Erre a munkás csak abban az esetben szerez jogot, ha 18—65-ik életévéig legalább 15 évben évenként 15 hét után róttá le a járulékokat.

A 65 éves életkor előtti időre, vagy ennél korábban történő megrokkulás esetére a tervezet semminémű ellátást nem biztosít.

A 60 pengő évi járadéktörzs 1.50 pengővel csökken minden olyan naptári év után, amelyben a biztosított — 18—65. életéve között — nem róttá le legalább 6 munkahét után a 20 filléres járulékot.

Viszont ugyancsak 1.50 pengővel, mint pótlékkal emelkedik minden olyan naptári év után, amelyben a biztosított legalább 25 hét után róttá le a 20 filléres járulékot.

Az így megállapított járadéktörzshöz járul még minden évre 20%-a annak az összegnek, amelyet a munkás biztosítási-díjképpen az igényjogosultság megállapításáig ténylegesen befizetett.

Kétségtelen, hogy a megállapításnak ez a módja sok szempontból kifogásolható.

Egyesületünk rámutatott felterjesztésében arra, hogy olyan munkás, aki esetleg 47 éven át minden évben 14 hétig teljesített munkát és fizette a járulékokat, vagy akár ezenfelül 14 éven át állandó alkalmazott volt s így évente 52 hétért róttá le a járulékokat, elesik minden, a biztosítás által nyújtott előnytől azért, mert nincs 15 olyan esztendeje, amelyben legalább 15 héten át fizette volna a járulékokat.

Rámutattunk arra, mennyire méltánytalan, hogy ilyen esetekben még a befizetett járulék egy részének visszatérítését sem kívánhatja a biztosított.

Ugyancsak erősen kiemeltük azt, hogy a 65 éves életkornál előbb bekövetkező rokkantság esetén a munkás semminő támogatásban nem részesül.

A haláleseti segély 30 pengő törzsszöszegből és minden a várakozási időbe beszámítható 1 év után további 2 pengőből áll, de legnagyobb összege 60 P.

A folyósítás feltételei jóval könnyebbek és emberségebbek, mint az öregségi járadékai.

Külön kiemeltük felterjesztésünkben azt, mennyire kívánatosnak tartanók a balesetbiztosításnak a törvény keretébe való bekapcsolását, annál is inkább, mert az a támogatás, amit a bár ritka, de rendszerint súlyos természetű erdőgazdasági baleseteknél a gazdasági munkásbiztosító eddig nyújtott, nagyon csekély és az igényeket egyáltalában nem elégíti ki.

Reméljük, hogy a javaslat törvényhozási tárgyalása előtt még módunkban lesz a tervezethez hozzászólni és a felsorolt hiányokat, valamint néhány, itt fel nem sorolt kisebb sérelmet orvosoltatni.

2. *A tűzifa vasúti díjtétele.*

Közel 3 hónapos küzdelem eredményeképpen sikerült legalább a 250 km-nél nagyobb szállítási távolságokra visszacserezni a szeptember 1-e előtt érvényben volt kedvezményes vasúti díjtételeket.

A kedvezmény hatása érvényesül már a 200 km-es szállítási távolságnál is úgy, hogy 201—260 km távolságig a 15 tonnás koci szállítási díjtétele egyformán 82 pengő 10 tonnánként.

Az ez évi szeptember hó 1-ével életbeléptetett magasabb vasúti díjszabás hatása ebből kifolyólag csak a 36—250 km-es szállítási távolságokon érvényesül és pedig olyanformán, hogy a maximális értéke 201—210 km-es szállításhoz 10.000 kg-ként 8 pengő, innen azután a 250 km-es távolságig újból fokozatosan csökken.

Teljes mértékben fenntartjuk azt az álláspontunkat, hogy ez a tarifaemelés a legszerencsétlenebb időben lett életbeléptetve és nem tartjuk indokoltnak azt, hogy az erdő-

gazdaságok egy részénél 7—8 pengővel csökkentette az azt megelőzőleg érvényben volt legmagasabb árakat 10.000 kg-ként.

Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy az ármaximáló rendelet módot nyújt arra, hogy a termelő a maga fáját közvetlenül fogyasztónak adhassa el és a 24.300-as rendelet 1. §. 2. bekezdésében biztosított 80%-os fuvardíjlevonás előnyéhez is hozzájusson, akkor mégis bizonyos megnyugvással vehetjük tudomásul azt, hogy legalább is a fővárostól legtávolabb fekvő és így az értékesítés szempontjából legnagyobb nehézségekkel küzdő erdőgazdaságoknál sikerült a tarifaemelésből származó hátrányokat teljesen kiküszöbölni.

3. *A fatermékek forgalmiadóváltása.*

Ismeretes olvasóink előtt, hogy az erre vonatkozólag az 1934. évben kiadott 88.000. számú pénzügyminiszteri rendelet módosításával a pénzügyminisztérium már hosszabb idő óta foglalkozik.

A múlt év folyamán hosszú ideig folytattunk az illetékes tényezőkkel ebben az ügyben tárgyalásokat és végeredményképpen a rendelet megváltoztatására irányuló szándék egyelőre halasztást szenvedett.

A legutóbbi napokban a pénzügyminisztérium újból megküldte a kérdéses rendelet intézkedéseinek módosítására vonatkozó tervezetet Egyesületünknek hozzászólás végett.

Nagyjában és egészében ez a tervezet aránylag csekély eltérést mutat a múltévivel szemben.

Azok a nehézségek, azok a hiányok megvannak benne, amelyek az előző tervezetben is megvoltak.

A magunk részéről a rendelettervezet következő kikötéseit kifogásoltuk leginkább.

A tervezet forgalmiadóváltás-köteleessé teszi azt a tűzifát is, amit a birtokos saját téglavagy mészégetőjében, szeszgyárában stb., szóval a mező- vagy erdőgazdaságtól elválaszthatatlan üzemében legtöbbször azért használ fel, mert ez a tűzifa a távolabbra való szállítás költségeit egyáltalán meg nem bírja.

Annál inkább kértük ennek a rendelkezésnek a tör-

lését, mert hiszen sok olyan melléküzemről tudunk, amelyek eladás céljaira egyáltalán semmit sem termelnek, hanem csupán a birtokos saját szükségleteinek ellátását célozzák.

A tövön eladott fa a forgalmiadóváltás alól ezúttal is mentesül, csupán a kis részletekben (nyilasokban, vagy szálanként) történő tövön való eladást vonja a rendelettervezet a váltáságkötelezettség alá.

Az adóváltásnak az ilyen eladások után való kivonása ellen végeredményében nagyon nehéz kifogást tenni, mert az ilyen anyagok csak a legkritkább esetben kerülnek továbbeladásra, s így ennél az egyetlen forgalomnál kell azokat megadóztatni.

Élesen kifogásoltuk azonban a tervezetnek azt a rendelkezését, amely az ilyen eladásokat 9%-os kulcs alapján kívánja az adóváltással megterhelni.

A helyi lakosság, legtöbbszörre kisemberek beszerzését nehezíti és drágítja meg ez a rendelkezés és pedig olyan mértékben, hogy egyes fűfaválasztékoknál a forgalmiadóváltástöbblet megközelíti azt az értéket, amit az illető választékoknak a kitermelése munkabérben jelent.

Annál inkább igazságtalannak tartjuk ezt a megterhelést, mert a megállapított váltáságkulcs már magában véve jóval magasabb, mint amennyit a külföldről behozott egyes félgyártmányok (faragott fa, karó, talpfa, donga, fagyapot, stb.) után a rendelet megszab.

Érthetetlennek tartjuk, hogy amikor pl. a papírgyár összes nyersanyagbeszerzését a kormányzat minden váltáság alól mentesíti, ugyanakkor a kisemberek anyagbeszerzését ilyen nagy mértékű adóteherrel sújtja.

A rendelettervezet részletes rendelkezéseket tartalmaz arra nézve is, hogy milyen rovatokkal ellátott, milyen számadást köteles a termelő a termelt fáról vezetni.

Végeredményében ez azt jelenti, hogy az erdőgazdasági anyagszámadások rovatolását egységesen kívánja a pénzügyminisztérium megszabni.

Különösen súlyos ez a kötelezettség a fűrészüzemeknél, ahol külön anyagszámadást kíván a rönkrakodóról, külön keretkönyvet és külön készáruszámadást a tervezet.

A birtokosnak tehát négyszer kell bevételben és háromszor kiadásban tárgyalnia a faanyagot, ameddig a saját rönkje a saját fűrészéről mint fűrészáru kikerül.

Kétségtelen, hogy a helyes gazdálkodásnak, a pontos elszámolásnak, a könnyű ellenőrzésnek elengedhetetlen előfeltétele a helyesen bevezetett anyagszámadás.

El tudunk azonban képzelni olyan anyagszámadási rendszert is, amelyik sokkal kevesebb adat folyton ismétlődő bejegyzése nélkül is pontos képet ad arról, mennyit termelt, mit értékesített és ezért mit vett be a termelő birtokos.

De ismerünk akárhány kisebb erdőgazdaságot is, ahol a kezeléssel megbízott egyszerű ember, sőt nem egy esetben maga az egyszerű kisbirtokos is képtelen arra, hogy ilyen számadást vezessen.

Ezért arra kértük a pénzügyminiszter urat, hogy az egyes helyeken már jól bevált anyagszámadási rendszereket ne kívánja megváltoztatni és csupán olyan számadás vezetésére kötelezze a termelőt, amelyikből a forgalmiadó-köteles bevételek mennyisége és áruosztályonként való eloszlása minden nehézség nélkül megállapítható.

Teljesen szokatlan a rendeletnek az az intézkedése, amelyik többhelyütt a pénzügyi hatóság és a forgalmiadóhivatalok kötelezettségévé teszi, hogy az üzemeket ne csak évenként legalább egyszer, de időközben is „kémpróbákkal” ellenőrizzék.

Ha ez a rendelkezés valóra válik, el lehetünk készülve még arra is, hogy a forgalmiadó-ellenőr heteken vagy hónapokon át fogja a fűrészrakodó készleteit méricskélteni csak azért, hogy néhány pengős forgalmiadóváltás-különbözettel terhelhesse meg a dolgozó üzemet.

Bármilyen jogosnak tartjuk is minden szándékos adócsalás lehető kiküszöbölését és szigorú megtorlását, mégsem tartjuk megengedhetőnek azt, hogy ilyenféle ellenőrzésekkel, esetleg a legszorgosabb munkaidőben napokon vagy heteken át akadályozzák az üzemet a munkában.

Az érdekközösségre, egyetemleges felelősségre vonatkozólag a rendelet ugyanazokat a hibákat mutatja, mint az előző tervezetek.

Természetesen megfelelő indokolás kíséretében kértük ezeknek a rendelkezéseknek a kívánatos módosítását.

A rendelet-tervezet továbbra is fenntartja a forgalmiadómentességet a birtokos által saját erdő- vagy mezőgazdaságában felhasznált illetmény vagy ajándékképpen, vagy jóteköny célra, esetleg jutalom gyanánt, végül a haszonbér vagy kegyúri szolgáltatás fejében kiadott fára.

Ugyancsak biztosítja a forgalmiadó-mentességet arra az esetre is, ha a birtokos saját termelésű rönkjét ilyen célra másnak a fűrészén bérért vágatja fel.

Ebben az utóbbi esetben azonban az illetékes forgalmiadóhivatal, illetőleg pénzügyigazgatóság előzetes engedélyét kell beszerezni.

A rendelet külön melléklete tárgyalja azokat az átlagárakat, amelyeket a miniszter úr a bérvágás útján feldolgozott gömbölyű fából kikerülő fűrészelt anyagot, valamint a külföldről behozott különféle faválasztékokat terhelő forgalmiadóváltás kivetésénél alapul venni kíván.

Ezeknek az értékmegállapításoknak ma is megvan ugyanaz a hibájuk, ami az előző rendelettervezetben volt.

Túlzottan magas detail-eladási árakból soha el nem érhető kihozatali százalék alapul vételével vezették le a belföldi rönkre vonatkoztatott ártételeket.

Természetes következménye ennek az, hogy akárhány helyütt a külföldről behozott fűrészáru, tehát kész gyártmány, kisebb összeg után róná le a forgalmiadóváltásot, mint amekkora összeget a feldolgozatlan belföldi rönknél a tervezet alapul vesz.

Sőt van olyan eset is (hárs), ahol a bérfűrészelés útján feldolgozott belföldi rönk átlagértéke $1\frac{1}{2}$ -szeresében van megszabva annak az értéknek, amit a tervezet másik §-a a külföldről behozott kész fűrészáru forgalmiadóváltás megállapításánál alapul venni kíván.

Természetes, hogy ezekre az anomáliákra a számadatok felsorolásával hívtuk fel a magyar királyi pénzügyminiszter úr figyelmét.

Egyidejűleg azonban a földművelésügyi miniszter urat is kértük arra, hogy ezeknek az igazságtalan és a magyar

érdekekkel ellentétes intézkedéseknek a módosítása iránt hathatósan járjon közbe.

Reméljük, hogy eredménnyel.

*

Chronik. Von Z. Biró.

Der Gesetzentwurf über die allgemeine Altersversicherungspflicht der in der Land- und Forstwirtschaft beschäftigten Arbeiter ist ein weiterer und bedeutender Schritt im Ausbau der sozialen Fürsorge. Gewisse Verfügungen des Entwurfes müssen jedoch einer Überprüfung unterzogen werden und der Landesforstverein legte aufgrund der aus der Praxis einlaufenden Bemerkungen seine diesbezüglichen Vorschläge dem Landwirtschaftsminister vor.

Der harte Kampf des Vereins um die Wiederherstellung der bis 1. IX. 1. J. gültigen Ermässigung der Brennholz-Frachtsätze brachte endlich teilweisen Erfolg, da der Handelsminister vom 27. XI. an wenigstens für die 250 km überschreitenden Entfernungen die frühere Ermässigung in Kraft treten liess, was die Versorgung der holzarmen Teile des Landes (Donau—Theissniederung) wesentlich erleichtern wird.

Das Umsatzsteuerpauschale der Holzerzeugnisse wurde zuletzt im Jahre 1934. festgesetzt. Nun beabsichtigt das Finanzministerium eine Neuregelung der Frage vorzunehmen und sandte den diesbezüglichen Entwurf zwecks Stellungnahme auch dem Verein zu. Verf. weist auf einige auffallende Mängel des Entwurfes hin und wünscht die Beseitigung dieser.

*

Chronique, par Z. Biró.

La Société Nationale des Sylviculteurs a proposé de modifier sur quelques points le projet de loi prévoyant l'obligation générale de l'assurance-vieillesse des ouvriers agricoles et forestiers aussi.

Le nouveau tarif ferroviaire du bois de chauffage, accordant pour les distances supérieures à 250 km. la réduction dont les transports de bois bénéficiaient jusqu'ici, ne manquera pas d'entraîner des conséquences heureuses dans l'approvisionnement du pays en bois.

Le projet élaboré par le ministère des finances et réglant à nouveau l'impôt forfaitaire sur le chiffre d'affaires des produits de bois présente d'importantes lacunes qu'il convient d'éliminer avec soin.

Editorials. By Z. Biró.

To the proposed bill for the compulsory general old age insurance of agricultural and forest labourers some alterations were suggested also by the Forestry Society.

The new railway rates for firewood, which grant for distances over 250 kilometers the former abatements, will result in an improvement in providing the country with firewood.

The proposal of the Ministry of Finance, to change the redemption of turnover taxes on wood materials, contains some serious defects, which require careful revision.

Az erdei talajok kálium- és foszfor-háztartása különböző földrajzi szélességek és éghajlatok alatt.

Írta: Vági István.

Amióta a talajok természetes osztályozása mind nagyobb jelentőségű lett és kitűnt, hogy a talajszelvény kialakulása az esetek túlnyomó részében az éghajlattal függ elsősorban össze és csak másodsorban a talaj ásványi összetételével, nagyon érdekes olyan összehasonlításokat végezni, amelyek azt mutatják, hogy az erdei talaj legfelső rétegeiben előforduló *K* és *P* mennyiségek mennyire változnak különböző éghajlati övek alatt és milyen kapcsolatban vannak azok annak az anyakőzetnek a kémiai összetételével, amelyből keletkeztek. Ezt az összehasonlítást már azért is meg lehet tenni, mert ha nem is nagyon sok, de mégis elég analysis áll rendelkezésünkre különböző éghajlati övek alól vett talajokra vonatkozólag, amelyekből bizonyos irányban levonhatjuk a következtetéseket. Meg kell azonban jegyezni, hogy az abszolút értékek összehasonlításánál arra is kell figyelni, hogy sajnos, a régebbi analizisek nagyon eltérő módszerek szerint történtek.

Vizsgáljuk meg először a forró égövi erdei talajokat. *Blanck* és *Oldershausen* Siam területéről vizsgáltak meg erdei talajokat, amelyek granitból, thermalitból, mészkőből keletkeztek, igen erős humid éghajlat alatt 2000—2500 mm csapadék mellett. A sósavas kivonat 0.15%, 0.1, 0.17%